

Sociale veiligheid op CBS Marimba

Een continu en cyclisch proces in een lerende organisatie

Een kind dat gepest wordt, kan dat zijn hele leven met zich meedragen. Het is daarom van wezenlijk belang dat het kan opgroeien in een veilige omgeving. Dat is een taak van de hele maatschappij. Een leerling die een groot deel van zijn dag op school doorbrengt, moet er dus op kunnen vertrouwen dat ook die er alles aan doet om ervoor te zorgen dat hij een zorgeloze schooltijd heeft en zich ook buiten de muren van het schoolgebouw en online veilig voelt (PO Raad)

Een veilige school

Een veilige school is een school waar voortdurend actief en serieus aandacht wordt gegeven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, herkennen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag. Een school die kritisch naar zichzelf blijft kijken, en ervoor zorgt dat elke incident leidt tot verkleining van de kans op nieuw grensoverschrijdend gedrag.

In de praktijk

Scholen hebben de taak om aan een inspanningsverplichting te voldoen en hierdoor het papieren veiligheidsbeleid om te zetten in praktijk. De verplichting bestaat uit het ontwikkelen van een set samenhangende maatregelen, gericht op preventie en het afhandelen van incidenten. Dit beleid dient gevormd te worden met alle betrokkenen van de school en verankerd te worden in de dagelijkse praktijk.

Vanuit de VCPO

In het strategisch beleidsplan van de VCPO staat over veiligheid op school het volgende:

We moeten zorgen voor een veilige leeromgeving waarin we gericht zijn op voortdurende ontwikkeling, waarin we leren van elkaar en waarin fouten maken mag. Wie bij VCPO Spijkenisse werkt, wil groeien en zich altijd verder ontwikkelen. Dat doen we samen, want we leren misschien wel het meest van elkaar. Dat vraagt openheid en toegankelijkheid, maar bovenal veiligheid: we branden elkaar niet af, fouten maken mag, als je er maar van leert. Als je het even niet meer weet, mag je dat zeggen. Dan kun je erop vertrouwen dat je niet wordt veroordeeld maar wordt Wij geven ruimte aan ontwikkeling en gebruiken die op een open, (zelf)verantwoordelijke en betrokken manier. Op weg naar het onderwijs van de toekomst geholpen om te leren. Dit vertrouwen groeit door het delen van mooie voorbeelden van lastige situaties die we niet uit de weg zijn gegaan door ze te ontvluchten of door een ander buiten te sluiten, maar die we het hoofd hebben geboden door in te sluiten en ze met elkaar op te lossen. We geloven dat je het meest leert van mensen die anders zijn dan jij. Daarom streven we naar heterogene leergemeenschappen.

Vertaling sociale veiligheid op CBS Marimba

Het team van CBS Marimba heeft gekozen voor het school breed volgen van het persoonlijk leiderschapsproces van de 'The Leader in Me'. Voor ons is dit het fundament van een veilige school. Een school waar iedereen zich kan ontwikkelen en kan leren.

The leader in me

Een cultuur waarin iedereen gerespecteerd wordt en zich gewaardeerd voelt; dat is ons ideaal.

Scholen die het Leader in Me proces toepassen, waarderen unieke talenten en datgene waar een kind goed in is. Het is dus niet langer 'cool' om iemand te treiteren omdat hij anders is. Het zelfvertrouwen en de onderlinge acceptatie groeien, de onderlinge communicatie verbetert en ouders zien en waarderen meer wat de scholen bijdragen. Het resultaat: iedereen levert een eigen positieve bijdrage aan de sfeer en kwaliteit van de school.

The Leader in Me leert ons bepaalde sociale vaardigheden die belangrijk zijn.

Bijvoorbeeld:

Anticiperen op keuzes;
Maken van weloverwogen beslissingen;
Respecteren van verschillen;
Effectief communiceren;
Oplossen van problemen.

In The Leader in Me staan gewoontes centraal die pestgedrag tegen gaan door ander - effectiever – gedrag te stimuleren.

Pesters nemen over het algemeen geen verantwoordelijkheid voor hun daden wanneer iets mis gaat wijzen ze liever naar een ander.

Gewoonte 1: Wees pro-actief

Leer kinderen Initiatief te durven nemen, eigen verantwoordelijkheid te hebben en het controleren van emoties.

Gewoonte 2: Begin met het einddoel in gedachten

Leer kinderen om van achteren naar voren te werken. Dus: laat hen de toekomst voor zich zien, waar willen ze naar toe? Vervolgens maken ze plannen, stellen doelen en doen de dingen die ertoe doen, die verschil maken.

Gewoonte 3: Belangrijke zaken eerst

Help kinderen bij prioriteren: wat moet eerst gebeuren? Wat hoeft niet gedaan te worden omdat het niet bijdraagt aan het gestelde doel?

Pesters willen winnen en de beste zijn in alles.

Gewoonte 4: Denk win-win

Leer kinderen om te zoeken naar win-win oplossingen: iedereen kan de winnaar zijn, er is genoeg succes voor iedereen.

Gewoonte 5: Eerst begrijpen, dan begrepen worden.

Leer kinderen hoe belangrijk het is om naar de ander te luisteren, om zijn gevoelens te gaan begrijpen en

om te accepteren dat daarin verschillen mogen bestaan. Het is belangrijker om eerst iemand te begrijpen, voordat je zelf begrepen kan worden.

Gewoonte 6: Creëer Synergie

Stimuleer samenwerken! Samen bereik je meer. Bovendien kun je van elkaar leren.

Pesters willen macht en alles beheersen.

Gewoonte 7: 'Houd de zaag scherp'

Stimuleer kinderen om balans te vinden: dat heeft een positieve invloed op het zelfvertrouwen.

Gewoonte 8: Ontdek je talent en stimuleer anderen

Leer de kinderen dat iedereen iets kan bijdragen.

Het Leader in Me- proces is geen programma dat stopt aan het einde van een schooljaar.

Het is een proces dat door ontwikkelt en krachtiger wordt door jaarlijkse training, oefening, en coaching.

Daar horen een aantal 'voorwaarden' voor succes bij:

The Leader in Me is onderscheidend doordat het kinderen en volwassenen de kansen geeft om zich goed te voelen over wie ze zijn, om positief om te gaan met anderen en om verantwoordelijkheid te nemen.

Dit heeft grote impact voor onze toekomst: een stralende –sociaal veilige toekomst!

Vorm en inhoud geven aan sociale veiligheid

Om vorm te geven aan sociale veiligheid is activiteit nodig op de volgende velden:

Met als basis The leader in me:

- Gezamenlijk ontwikkelde en gekende visie, kernwaarden, doelen, regels en afspraken
 - Scheppen van voorwaarden, beleggen van taken, samenwerken met partners buiten de school.
 - Positief pedagogisch handelen; ondersteunende houding, voorbeeldgedrag, verbindende relaties.
 - Preventieve activiteiten en programma's in de school, gericht op leerlingen, ouders en personeel.
- Start van het schooljaar: teambespreking, afstemmen vertrouwenspersonen, voorstellen vertrouwenspersonen plus protocol grensoverschrijdend gedrag in klassen, voortstellen en uitleg eerste nieuwsbrief, foto's zichtbaar hangend in de school.

Monitoring:

- Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's; audits en monitoring. (oktober 2017 – afname vragenlijst sociale beleving ZIEN)

Werken volgens protocol grensoverschrijdend gedrag:

- Signaleren en effectief handelen bij signalen, grensoverschrijdend gedrag en incidenten door leerlingen, ouders en personeel. (protocol grensoverschrijdend gedrag)
- Borging (coördinator veiligheidsbeleid op teamvergaderingen)

Actief sociale veiligheid op CBS Marimba:

Een inspiratiegroep, bestaande uit leerkrachten, intern begeleider en directie volgt het traject "The leader in me" van dichtbij. Daarbij is hun taak om het traject levend en actief te houden door te monitoren, mensen te inspireren, te controleren, aan te jagen.

Monitoring

De situatie in de praktijk van de school verandert voortdurend. Hierom is het van belang om een meetinstrument te gebruiken dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Deze monitoring moet drie soorten vragen bevatten:

- Vragen naar het vóórkomen van incidenten op school
- Vragen over de veiligheidsbeleving van leerlingen
- Vragen over het welbevinden van leerlingen

Op Marimba

- 1 keer per jaar wordt de sociale veiligheidsbeleving gemeten middels een vragenlijst. Afnemen in oktober
- Scholen delen het resultaat met de inspectie (via Parnassys en Vensters).

Groep 5 t/m 8: De leerlingvragenlijst is digitaal in te vullen. Het is mogelijk deze gegevens via Parnassys door te geven aan inspectie.

Vertrouwenspersoon

Op CBS Marimba beschikt over iemand die aanspreekpunt is voor leerlingen en ouders die te maken krijgen met pesten. Het aanspreekpunt vangt de gepeste leerling (en de ouders) op. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze welke acties mogelijk zijn om de peestsituatie op te lossen. Daarbij verwijst en begeleidt het aanspreekpunt pesten eventueel naar andere medewerkers binnen of buiten de school.

Taak coördinator veiligheidsbeleid

Binnen CBS Marimba hebben de directeur en de IB-er de coördinerende taak op het gebied van sociale veiligheid. Het protocol grensoverschrijdend gedrag zal ook door de directeur ingezet en uitgevoerd worden indien nodig. (zie bijlage 1)

coördineren veiligheidsbeleid

(Mede)verantwoordelijkheid voor schoolveiligheidsbeleid (directeur)

- Zorgen dat de sociale veiligheid regelmatig op de agenda staat.
- Zorgen voor de ontwikkeling en verdere uitbreiding van de pedagogische lijn The leader in me
- Zorgen dat er op school een actueel protocol grensoverschrijdend gedrag is.
- Zorgen dat er een sanctiebeleid is.
- Zorgen dat preventieve maatregelen worden genomen om de veiligheid op school vergroten.

Klankbord voor leerlingen, ouders en onderwijspersoneel (directeur)

- Zorgen dat the leader in me, het protocol grensoverschrijdend gedrag en het sanctiebeleid bij iedereen bekend is.
- Zorgen dat leerlingen en ouders weten wie het aanspreekpunt bij pesten is op school en wie het anti-pestbeleid coördineert.
- Zorgen dat leraren weten hoe te handelen in een situatie met grensoverschrijdend gedrag
- Zorgen dat de kennis up to date is w.b.t. sociale veiligheid

Zicht hebben op de beleving van veiligheid, incidenten en mogelijke risico's (IB-er) Deze monitoring start in schooljaar 2017-2018

- Zorgen dat incidenten grensoverschrijdend gedrag geregistreerd worden.
- Zorgen dat de verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen wordt uitgevoerd.
- Op de hoogte zijn van meldingen en incidenten die bij het aanspreekpunt pesten binnenkomen.
- In kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring.
- Preventieve maatregelen voeren naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.

Protocol grensoverschrijdend gedrag

Hoe gaan wij op CBS Marimba om met kinderen die grensoverschrijdend gedrag vertonen?

Waarom hebben we op CBS Marimba een protocol grensoverschrijdend gedrag?

Als team van CBS Marimba vinden wij het belangrijk dat leerlingen, leerkrachten en ouders zich veilig en prettig voelen binnen onze school. Pas binnen een begrensde leer- en werkgemeenschap komen kinderen tot leren en ontwikkelen. Als pedagogische leerlijn hebben we voor onze school gekozen voor "The leader in me". Scholen die het Leader in Me proces toepassen, waarderen unieke talenten en datgene waar een kind goed in is. Het is dus niet langer 'cool' om iemand te treiteren omdat hij anders is. Het zelfvertrouwen en de onderlinge acceptatie groeien, de onderlinge communicatie verbetert en ouders zien en waarderen meer wat de scholen bijdragen. Het resultaat: iedereen levert een eigen positieve bijdrage aan de sfeer en kwaliteit van de school.

Op sommige momenten zijn er leerlingen die zich niet aan de gemaakte afspraken (kunnen) houden. Op dat moment is het belangrijk om daar als school op een gedegen en weloverwogen manier mee om te gaan. In dit protocol staan de verschillende stappen die gezet kunnen worden. Er volgt op het moment dat er sprake is van grensoverschrijdend gedrag een twee sporen beleid:

1. We volgen het vastgestelde protocol n.a.v. het grensoverschrijdende gedrag
2. Leerkracht, intern begeleider en ouders/ verzorgers gaan met elkaar in gesprek over de eventuele hulpvraag van deze leerling. Er kunnen stappen gezet worden op het gebied van extra zorg en/ of ondersteuning. We hebben een groot netwerk aan mensen die ons daar op een professionele manier bij kunnen helpen indien dit nodig blijkt te zijn. Daarnaast wordt er een individueel plan opgesteld waarin afspraken komen rondom het gedrag om omgaan met elkaar.

Wat verstaan we op Marimba onder grensoverschrijdend gedrag?

- Fysieke agressie of geweld: Het uitoefenen van elke vorm van feitelijk geweld op of gericht tegen het lichaam van een ander. Het ongewenst aanraken van een ander of het non-verbaal dreigen hiermee.
- Verbale en schriftelijke agressie of geweld: Het mondeling of schriftelijk (brief, SMS, Whats app etc.) (be)dreigen, beledigen, (seksueel) intimideren, discrimineren, pesten of uitschelden van een persoon.
- Vernieling en vandalisme: Het gericht kapotmaken van materialen of het kapotmaken van materialen in combinatie met fysieke agressie of geweld.
- Niet luisteren: Niet luisteren kan in sommige gevallen ook bijdragen tot een onveilig klimaat.

Doordat er niet geluisterd wordt, kan een sfeer ontstaan waarin anderen zich niet prettig voelen. Het gaat hier met name om het niet opvolgen van instructies of het weigeren te luisteren naar wat er gezegd wordt.

- Gerelateerde aspecten die bijdragen aan een onveilige omgeving: Het bij zich hebben van gevaarlijke voorwerpen, of het onder invloed zijn van drogerende middelen.

Protocol

Wat verwachten we van leerkrachten bij grensoverschrijdend gedrag van een kind:

1. De leerkracht stopt het ongewenste gedrag, door heldere eenduidige instructies. Eventueel wordt de leerling uit de situatie gehaald, waardoor de leerling tot rust kan komen en een onveilige situatie opgeheven wordt. Hierbij kan het nodig zijn om de leerling bij de pols te nemen.
2. De leerkracht gaat in gesprek met de betreffende leerling en het slachtoffer en probeert in een gezamenlijk gesprek het onderliggende conflict op te lossen om zo herhaling te voorkomen.
3. De leerkracht sanctioneert het gedrag van de leerling.
4. De leerkracht bespreekt – liefst dezelfde dag – het grensoverschrijdend gedrag met ouders/verzorgers en geeft aan hoe één en ander afgehandeld is.
5. De leerkracht registreert het voorval in Parnassys onder notitiennaam “grensoverschrijdend gedrag”
6. De leerkracht meldt het voorval per mail aan de IB-er en de directeur

Wanneer de leerling niet rustig wordt en de leerkracht niet kan overgaan tot bovenstaand punt 2 gaan we over tot **time out 1**

Protocol Time out 1:

1. De leerling zit maximaal een dagdeel bij een ambulante medewerker of bij een collega met een time out pakket (samengesteld werk wat klaar ligt):
2. De ouders/verzorgers worden op de hoogte gesteld en ontvangen een brief time out 1 die ondertekend mee teruggebracht dient te worden.
3. Notitie geplaatst in Parnassys: grensoverschrijdend gedrag time out 1
4. Er wordt contact tussen “dader” en “slachtoffer” gelegd met als doel fouterstel en excuses maken
5. Er worden (nieuwe) afspraken gemaakt met de leerlingen. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd, worden besproken en ondertekent door de leerlingen en ouders/ verzorgers.
6. De directeur en IB-er worden op de hoogte gebracht.

Afhankelijk van de ernst van het geweld kan de directie ook gelijk besluiten het kind een **time out 2** te geven. Dit houdt in dat het kind minimaal een dag of meerdere dagen geplaatst wordt in een time-out plaats of andere groep. Een time out 2 wordt ook gegeven als er binnen 4 weken na time out 1 weer

grensoverschrijdend gedrag vertoond wordt. Beide bovenstaande beslissingen worden genomen in overleg met de directie.

Protocol Time out 2:

1. De leerling zit minimaal een dag of meerdere dagen bij een ambulante medewerker of bij een collega met een time out pakket (samengesteld werk wat klaar ligt):
2. De ouders/verzorgers worden door de directeur op de hoogte gesteld van de time out 2. Zij worden op school verwacht voor een gesprek met de directeur. Tevens ontvangen zij een brief time out 2 die ondertekend mee teruggebracht dient te worden.
3. Ouders ontvangen het protocol schorsen en verwijderen van de VCPO en krijgen de mededeling dat wanneer er nogmaals grensoverschrijdend gedrag wordt vertoond er tot schorsing extern wordt overgegaan.
4. De directeur- bestuurder wordt op de hoogte gesteld
3. Notitie geplaatst in Parnassys: grensoverschrijdend gedrag time out 2
4. Er wordt contact tussen “dader” en “slachtoffer” gelegd met als doel foutherstel en excuses maken
5. Er worden (nieuwe) afspraken gemaakt met de leerlingen. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en worden besproken met de leerlingen en ouders/ verzorgers en worden ondertekent.

Wanneer er na time out 2 nogmaals grensoverschrijdend gedrag wordt vertoond gaat de schoolover tot extern schorsen. Vanaf dit punt geldt het protocol schorsen en verwijderen van de VCPO:

SCHORSING EN VERWIJDERING

Met ingang van 1 augustus 2014 is de Wet op het Passend onderwijs ingevoerd. Daarmee heeft de VCPO een zorgplicht t.o.v. elke leerling. Hiermee wil de wet voorkomen dat leerlingen tussen wal en schip raken of thuis komen te zitten.

Wij nemen deze zorgplicht serieus! Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen werkt de VCPO samen met de regionale besturen in het Samenwerkingsverband KINDKRACHT. Zo hopen we aan de ondersteuningsbehoeften van alle leerlingen in de regio Voorne Putten Rozenburg te kunnen voldoen. Ouder(s)/verzorger(s) worden hierbij vroegtijdig en actief betrokken. Schorsing en verwijdering willen we hiermee dan ook voorkomen. Echter, indien deze maatregelen toch worden genomen is het voor alle betrokkenen belangrijk de regels en procedures rond schorsing en verwijdering te kennen. Daarom hieronder puntsgewijs een beschrijving, die ook in de schoolgids wordt opgenomen.

Wat?

Een leerling kan maximaal voor 5 schooldagen worden geschorst. Indien definitieve verwijdering noodzakelijk is, kan dat pas nadat er een andere school is gevonden. Dit kan overigens ook een school voor speciaal basisonderwijs zijn.

Wie?

Een beslissing over schorsing en verwijdering van een leerling ligt bij het bevoegd gezag van de school.

Wanneer?

In de wet is niet opgenomen wanneer een school een leerling mag schorsen. Dit is 'eigen' beleid van de VCPO. Schorsing is een tijdelijke maatregel, over het algemeen gaat het om situaties waarbij een leerling de veiligheid van andere betrokkenen op school in gevaar brengt.

Aanleidingen voor een schorsing van een leerling zijn:

- bedreiging door ouder(s)/verzorger(s);
- herhaalde les-/ordeverstoringen;
- wangedrag tegenover leerkrachten en/of medeleerlingen;
- diefstal, beroving, afpersing;
- bedreiging;
- geweldpleging;

In de wet zijn wel de redenen voor verwijdering opgenomen. Een school mag de leerling verwijderen als:

- ze niet in staat is de speciale ondersteuning voor deze leerling te realiseren;
- er sprake is van voortdurend ernstig agressief gedrag;
- er ernstige conflicten zijn, waarbij mogelijk ook ouders zijn betrokken

Hoe?

Bij schorsing worden de volgende stappen genomen

- Voordat een beslissing wordt genomen over schorsing of verwijdering neemt de VCPO kennis van de zienswijze van ouder(s)/verzorger(s) en betrokken leerkracht(en). In geval van schorsing voert de directeur de gesprekken.
- Van het incident en het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) en leerkracht(en) wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouder(s)/verzorger(s), leerkracht(en) voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Voor het besluit tot schorsing vindt overleg plaats met de directeur bestuurder.
- De directeur vermeldt schriftelijk de ouder(s)/verzorger(s) de reden van schorsing, tevens zal worden aangegeven dat bezwaar kan worden gemaakt tegen de beslissing.
- De directeur meldt de schorsing bij de leerplichtambtenaar en bij schorsing langer dan een dag ook bij de onderwijsinspectie.
- Zolang een leerling op school is ingeschreven is de school verplicht de leerling onderwijs te geven. Dat betekent in dit geval dat in principe een leerling huiswerk mee naar huis krijgt of er moeten specifieke redenen zijn om daarvan af te zien.

- Na de schorsingsperiode en gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten.

Een schorsing kan meerdere malen voor dezelfde leerling worden toegepast als er sprake is van een nieuw incident.

In geval van verwijdering worden de volgende stappen genomen.

- Voordat een beslissing wordt genomen over schorsing of verwijdering neemt de VCPO kennis van de zienswijze van ouder(s)/verzorger(s) en betrokken school. In geval van verwijdering voert de directeur bestuurder de gesprekken.
- Van het incident en het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) en school wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouder(s)/verzorger(s) voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- De directeur bestuurder vermeldt schriftelijk de ouder(s)/verzorger(s) de reden van verwijdering, tevens zal worden aangegeven dat bezwaar kan worden gemaakt tegen de beslissing.
- De directeur bestuurder meldt de verwijdering bij de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie.
- Zolang een leerling op school is ingeschreven is de school verplicht de leerling onderwijs te geven. Dat betekent in dit geval dat in principe een leerling huiswerk mee naar huis krijgt of er moeten specifieke redenen zijn om daarvan af te zien.

Bij verwijdering zal het bevoegd gezag van de VCPO proberen een andere school te vinden waar de verwijderde leerling terecht kan na de verwijdering. Het bevoegd gezag heeft hier 8 weken de tijd voor en moet zich aantoonbaar inspannen om een andere school te vinden. Lukt het niet binnen 8 weken een andere school te vinden, dan mag de school de leerling alsnog definitief verwijderen.

Ouder(s)/verzorger(s) kunnen binnen zes weken nadat het besluit is genomen bezwaar aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag moet hen nogmaals horen. Tijdens de bezwaarprocedure kan de leerling worden geschorst. Binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift beslist de school opnieuw over de verwijdering. Blijft de school bij het besluit de leerling te verwijderen dan kunnen de ouder(s)/verzorger(s) de zaak voorleggen aan de rechter. In het geval van de VCPO als vereniging voor bijzondere scholen, aan de civiele rechter.

